Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

1 октомври 2019 година*

„Преюдициално запитване — Липса на основание за произнасяне“

По дело C-495/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република) с акт от 29 май 2018 г., постъпил в Съда на 30 юли 2018 г., в рамките на производство по дело

YX,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: M. Vilaras, председател на състава, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin и N. Piçarra (докладчик), съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за румънското правителство, от C.-R. Canțăr, A. Wellman и L. Lițu, в качеството на представители,

– за финландското правителство, от H. Leppo, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от A. Tokár и R. Troosters, в качеството на представители,

след изслушване на генералния адвокат

постанови настоящото

* Език на производството: словашки.

Определение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 1, буква а) и параграф 2, както и на член 9, параграф 1, буква б) от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, 2008 г., стр. 27), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2008/909“).

2 Запитването е отправено във връзка с производство за признаване и изпълнение в Словакия на решение по наказателно дело на чешки съд, с което YX, словашки гражданин, е осъден за „избягване на плащането на данъци, такси и други подобни задължения към хазната“ и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от пет години.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 3, параграф 1 от Рамково решение 2008/909 гласи:

„Целта на настоящото рамково решение е да установи правила, съгласно които държавите членки, с оглед улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, да признават постановените съдебни решения и да изпълняват наказанието“.

4 Член 4, параграф 1 от споменатото рамково решение гласи:

„При условие че осъденото лице се намира в издаващата държава или в изпълняващата държава и че това лице е дало съгласието си, когато такова се изисква съгласно член 6, съдебно решение, заедно с удостоверение, стандартен формуляр за което е даден в приложение I, може да бъде изпратено до една от следните държави членки:

а) държавата членка, чийто гражданин е осъденото лице и в която то живее; […]

[…]“.

5 Член 13 от същото рамково решение гласи:

„Докато изпълнението на наказанието в изпълняващата държава не е започнало, издаващата държава може да оттегли удостоверението от тази държава, като посочи причините за това. При оттегляне на удостоверението изпълняващата държава прекратява изпълнението на наказанието“.

Словашкото право

6 Член 4, параграф 1, буква а) от Zákon č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (Закон № 549/2011 за признаването и изпълнението на решенията, с които се налага наказателна санкция, включваща лишаване от свобода в Европейския съюз) по същество предвижда, че осъдително решение може да се признае и изпълни в Словашката република, ако деянието, за което е постановено, е наказуемо съгласно словашката правна уредба и ако осъденото лице е словашки гражданин и

обичайно пребивава в Словашката република или има на нейна територия семейни, социални или трудови връзки, които могат да спомогнат за улесняване на неговата реинтеграция по време на изпълнението на наказанието лишаване от свобода.

7 Член 3, буква g) от Закон № 549/2011 предвижда, че за целите на този закон място на обичайно пребиваване означава мястото на постоянно или на временно пребиваване.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

8 С решение от 10 ноември 2014 г. Krajský soud v Ústi nad Labem (Окръжен съд Усти над Лабем, Чешка република), потвърдено с решение от 27 февруари 2015 г. на Vrchní soud v Praze (Висш съд Прага, Чешка република), гражданинът на Словашката република YX е осъден за данъчно престъпление и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от пет години (наричано по-нататък „разглежданото съдебно решение“).

9 На 16 октомври 2017 г. Krajský súd v Trenčíne (Окръжен съд Тренчин, Словакия) получава от Krajský soud v Ústi nad Labem (Окръжен съд Усти над Лабем, Чешка република) разглежданото съдебно решение с приложено към него удостоверение по приложение I към Рамково решение 2008/909.

10 С решение от 6 декември 2017 г. Krajský súd v Trenčíne (Окръжен съд Тренчин) признава разглежданото съдебно решение.

11 YX обжалва решението пред запитващата юрисдикция Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република). В подкрепа на жалбата си той изтъква, че от 2015 г. живее в Чешката република, което можел да докаже, ако бил уведомен за производството пред Krajský súd v Trenčíne (Окръжен съд Тренчин), така че нямал обичайно местопребиваване на територията на Словашката република.

12 Запитващата юрисдикция посочва, че на 22 октомври 1986 г. YX е регистриран в регистъра на населението на Словашката република като постоянно пребиваващ на територията на тази държава членка. Според запитващата юрисдикция релевантните разпоредби от националното право предвиждат, че регистрирането на словашки гражданин като постоянно или временно пребиваващ на територията на Словашката република има само информативен характер и не зависи от това дали гражданинът действително пребивава или има там семейни, социални или други връзки. В този смисъл решение на друга държава членка, с което се налага наказание лишаване от свобода, може да бъде признато и изпълнено в Словакия, когато осъденият словашки гражданин, макар да не пребивава реално на словашка територия, формално се води за постоянно или временно пребиваващ там.

13 При тези условия Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 4, параграф 1, буква а) от Рамково решение [2008/909] да се тълкува в смисъл, че посочените в него критерии са изпълнени само ако осъденото лице има с държавата членка, чийто гражданин е, семейни, социални, трудови или други връзки, позволяващи с основание да се предположи, че изпълнението на наказанието в тази държава членка може да улесни неговата социална реинтеграция, и че не допуска разпоредба от националното право като член 4, параграф 1, буква а) от Закон № 549/2011, позволяващ в такива случаи да се признае и изпълни решение единствено въз основа на формално регистрираното в изпълняващата държава обичайно местопребиваване, без да се вземе предвид дали осъденото лице има с тази държава членка конкретни връзки, които биха могли да увеличат шансовете му за социална реинтеграция?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, трябва ли член 4, параграф 2 от Рамково решение [2008/909] да се тълкува в смисъл, че дори в хипотезата по член 4, параграф 1, буква а) от същото рамково решение компетентният орган на издаващата държава е длъжен да се увери още преди изпращане на решението и удостоверението, че изпълнението на наказанието от изпълняващата държава ще постигне целта за улесняване на социалната реинтеграция на осъденото лице, и да посочи информацията, получена в част г), точка 4 от удостоверението, по-специално ако в становището, изразено в съответствие с член 6, параграф 3 от Рамковото решение, осъденото лице твърди, че има конкретни семейни, социални или трудови отношения с издаващата държава?

3) При утвърдителен отговор на първия въпрос, трябва ли член 9, параграф 1, буква б) от Рамково решение [2008/909] да се тълкува в смисъл, че е налице основание за отказ за признаване и изпълнение на съдебно решение също и когато, в хипотезата по член 4, параграф 1, буква а) от Рамковото решение, въпреки консултацията, посочена в параграф 3 от тази разпоредба, и евентуално предоставената друга необходима информация, не е доказано, че съществуват семейни, социални, трудови или други връзки, позволяващи с основание да се предположи, че изпълнението на наказанието в изпълняващата държава може да улесни социална реинтеграция на осъденото лице?“.

Обстоятелства, настъпили след подаване на преюдициалното запитване

14 С писма от 4 юни 2019 г. запитващата юрисдикция и чешкото правителство уведомяват Съда, че Krajský soud v Ústi nad Labem (Окръжен съд Усти над Лабем) е оттеглил искането си за признаване на разглежданото съдебно решение. Освен това чешкото правителство уведомява Съда, че е разпоредено изпълнение на наказанието в Чешката република, като от 4 март 2019 г. YX изтърпява в затвор в тази държава членка наложеното му наказание.

15 При все това запитващата юрисдикция посочва, че не желае да оттегли преюдициалното си запитване, тъй като постановеното по него решение на Съда би могло да ѝ е от полза за решаването на друго висящо дело.

16 С оглед на тази информация на 11 юни 2019 г. Съдът изпраща до запитващата юрисдикция писмо, с което иска, от една страна, да му потвърди дали все още е сезирана със спора, във връзка с който е отправила преюдициалното си запитване, и от друга страна, да посочи дали поддържа това си запитване.

17 С писмо от 27 юни 2019 г., получено в секретариата на Съда на 4 юли 2019 г., запитващата юрисдикция уведомява Съда, че производството, във връзка с което е отправено преюдициалното запитване, е спряно до постановяването на решение на Съда. В допълнение запитващата юрисдикция посочва, че не е оттеглила преюдициалното си запитване, тъй като „от решението по него зависи как да се произнесе по друго дело със същата правна и фактическа обстановка, което е спряла […] до постановяването на решение на Съда по настоящото дело“.

По преюдициалното запитване

18 Съгласно установената практика на Съда въведеното с член 267 ДФЕС производство е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който Съдът предоставя на националните юрисдикции насоки за тълкуването на правото на Съюза, които са им необходими за решаването на висящия пред тях спор (определение от 10 януари 2019 г., Mahmood и др., C-169/18, EU:C:2019:5, т. 21 и цитираната съдебна практика).

19 В този смисъл както от текста, така и от структурата на член 267 ДФЕС следва, че преюдициалното производство предполага наличието на висящ пред националните юрисдикции действителен спор, по който те трябва да се произнесат с решение, което би взело предвид решението по преюдициалното производство (вж. по-специално определения от 22 октомври 2012 г., Šujetová, C-252/11, непубликувано, EU:C:2012:653, т. 14 и от 3 март 2016 г., Euro Bank, C-537/15, непубликувано, EU:C:2016:143, т. 32).

20 Всъщност основанието за отправяне на преюдициално запитване е не формулирането на консултативни становища по общи или хипотетични въпроси, а необходимостта от отговор за ефективното решаване на даден правен спор (вж. по-специално определения от 22 октомври 2012 г., Šujetová, C-252/11, непубликувано, EU:C:2012:653, т. 15 и от 3 март 2016 г., Euro Bank, C-537/15, непубликувано, EU:C:2016:143, т. 33).

21 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че спорът в главното производство се отнася до решението на Krajský súd v Trenčíne (Окръжен съд Тренчин) за признаване и за обявяване за изпълнимо на словашка територия на разглежданото решение, изпратено му от Krajský soud v Ústi nad Labem (Окръжен съд Усти над Лабем) заедно с удостоверение по приложение I към Рамково решение 2008/909.

22 В това отношение следва да се напомни, че съгласно член 13 от Рамково решение 2008/909 след оттеглянето на удостоверението по приложение I към рамковото решение изпълняващата държава членка прекратява изпълнението на наказанието.

23 От изпратените до Съда на 4 и 27 юни 2019 г. писма е видно, че Krajský soud v Ústi nad Labem (Окръжен съд Усти над Лабем) е оттеглил искането си за признаване на разглежданото съдебно решение и че наложеното на YX наказание се изпълнява в издаващата държава, считано от 4 март 2019 г.

24 Ето защо трябва да се констатира, че поради оттеглянето на искането предметът на главното производство е отпаднал.

25 Следователно преюдициалните въпроси имат вече само хипотетичен характер и условията, които позволяват на Съда да продължи преюдициалното производство, вече не са налице.

26 При тези обстоятелства липсва основание за произнасяне по настоящото преюдициално запитване.

27 Тази констатация не засяга възможността или евентуално задължението на запитващата юрисдикция да сезира Съда с ново преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС, ако такова решение ѝ е необходимо за разрешаване на спор, с който е сезирана и в рамките на който се поставят същите въпроси, свързани с тълкуването на правото на Съюза.

По съдебните разноски

28 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Липсва основание за произнасяне по преюдициалното запитване, отправено от Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република) с акт от 29 май 2018 г.

Подписи